

USVOJENI TEKSTOVI

Privremeno izdanje

P9_TA-PROV(2020)0183

Prava osoba s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji u krizi uzrokovanoj bolešću COVID-19

Rezolucija Europskog parlamenta od 8. srpnja 2020. o pravima osoba s intelektualnim poteškoćama i njihovih obitelji u vrijeme krize prouzročene bolešću COVID-19 (2020/2680(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 2. Ugovora o Europskoj uniji te članke 2., 9., 10., 19., 165., 166., 168. i članak 216. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
  - uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezine članke 1., 3., 14., 20., 21., 26. i 35.,
  - uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom (CRPD), a posebno njezin članak 4. stavak 3. te članke 11., 24., 25. i 28. u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. o pristupanju Europske zajednice Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom¹,
  - uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava, a posebno načelo 17. o uključivanju osoba s invaliditetom, načelo 3. o jednakim mogućnostima i načelo 10. o zdravom, sigurnom i dobro prilagođenom radnom okruženju i zaštiti podataka,
  - uzimajući u obzir UN-ov Program održivog razvoja do 2030. i ciljeve održivog razvoja, koje se EU obvezao provesti,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. travnja 2020. o usklađenom djelovanju EU-a za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19 i njezinih posljedica²,
  - uzimajući u obzir članak 227. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je Odbor za predstavljanje zaprimio predstavku br. 0470/2020 u kojoj se izražava zabrinutost u pogledu prava osoba s intelektualnim poteškoćama i njihovih obitelji u vrijeme krize prouzročene bolešću COVID-19 i poziva EU da zajamči da su mjere poduzete tijekom te krize i u razdoblju nakon nje usklađene i s Konvencijom o

¹ SL L 23, 27.1. 2010., str. 35.

² Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0054.

pravima osoba s invaliditetom i s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima;

- B. budući da je člankom 11. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, kao prvim međunarodnim ugovorom o ljudskim pravima koji su ratificirali EU i njegovih 28 država članica, utvrđeno da države potpisnice Konvencije moraju poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurale zaštitu i sigurnost osoba s invaliditetom u rizičnim situacijama i humanitarnim kriznim stanjima;
- C. budući da bi se mjerama koje vlade poduzimaju tijekom iznimnih okolnosti kao što su velike zdravstvene krize, humanitarna krizna stanja i prirodne katastrofe uvijek trebala poštovati temeljna prava svakog pojedinca te da se njima ne smiju diskriminirati određene skupine kao što su osobe s invaliditetom;
- D. budući da je veća vjerojatnost da će bolest COVID-19 negativno utjecati na osobe s intelektualnim poteškoćama zbog prepreka pristupu informacijama i higijeni u pogledu preventive, ovisnosti o fizičkom kontaktu s osobama koje im pomažu te zbog toga što vrlo često žive u ustanovama i koriste usluge u zajednici te zbog drugih zdravstvenih stanja povezanih s nekim vrstama invaliditeta;
- E. budući da su osobe s intelektualnim poteškoćama posebno pogođene strogim mjerama ograničenja kretanja;
- F. budući da kriza prouzročena bolešću COVID-19 i mjere zabrane kretanja otkrivaju ustrajnu i kontinuiranu društvenu segregaciju i diskriminaciju osoba s intelektualnim poteškoćama;
- G. budući da je dostupnost raščlanjenih podataka u svrhu utvrđivanja učinka pandemije na osobe s intelektualnim poteškoćama ograničena;
- H. budući da postoje izvješća o tome da je u nekim državama članicama osobama s intelektualnim poteškoćama uskraćeno liječenje, da su zatvorene u ustanovama i da se suočavaju s društvenom izolacijom bez mogućnosti primanja posjeta članova obitelji ili povratka rodbini te da su uvedene diskriminirajuće smjernice u pogledu trijaže;
- I. budući da su ustanove za osobe s intelektualnim poteškoćama, kao što su centri za dnevnu skrb ili škole, privremeno zatvorene i da je došlo do hitnih situacija zbog kojih se obitelji moraju brinuti o svojoj rodbini s intelektualnim poteškoćama;
- J. budući da je kriza prouzročena bolešću COVID-19 pokazala da koncept uključivog obrazovanja još uvijek nije zaživio; budući da u brojnim državama članicama učenici s intelektualnim poteškoćama nisu mogli nastaviti s učenjem tijekom zabrane kretanja; budući da obiteljima nedostaje potpora za obrazovanje učenika s intelektualnim poteškoćama, posebno u pogledu pristupačnih digitalnih i inovativnih tehnologija te aplikacija za učenje na daljinu;
- K. budući da tehnologija može imati ključnu ulogu u pružanju visokokvalitetne potpore osobama s invaliditetom, njihovim roditeljima, učiteljima i njegovateljima;
- L. budući da je zabilježen znatan nedostatak zaštitne opreme za osobe s invaliditetom, posebno za one koje žive u ustanovama, njihove njegovatelje i osoblje;
- M. budući da se člankom 4. stavkom 3. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom od

država potpisnica zahtijeva da se putem svojih predstavničkih organizacija blisko savjetuju s osobama s invaliditetom, uključujući djecu s invaliditetom, i da ih aktivno uključe u sve postupke donošenja odluka koji na njih utječu;

- N. budući da bi se EU i države članice trebali savjetovati s organizacijama osoba s invaliditetom te ih aktivno uključiti u svoj odgovor na pandemiju bolesti COVID-19, koji bi u protivnom mogao dovesti do donošenja mjera kojima se krše njihova temeljna prava;
- O. budući da je Europski ombudsman pokrenuo inicijativu, upućenu Europskoj komisiji, u cilju prikupljanja informacija o tome kako je kriza prouzročena bolešću COVID-19 utjecala na članove osoblja s invaliditetom i o razumnim mjerama prilagodbe koje su uspostavljene kako bi se zadovoljile njihove potrebe te kako bi se utvrdilo može li se neko od pronađenih i predviđenih rješenja upotrijebiti za promicanje lakše interakcije građana s invaliditetom s upravom EU-a;
1. duboko je zabrinut zbog nerazmjernog učinka krize prouzročene bolešću COVID-19 na osobe s intelektualnim poteškoćama i osobe s drugim problemima u području mentalnog zdravlja te na njihove obitelji, što stvara dodatno opterećenje za članove obitelji koji se brinu o njima, od kojih su mnogi žene; naglašava da se osobe s invaliditetom ne bi trebalo dodatno izolirati kada se izlazi iz faze zabrane kretanja te da bi se u toj fazi one trebale smatrati prioritetom;
  2. podsjeća da je zabrana kretanja ozbiljan problem, ne samo za osobe s intelektualnim poteškoćama, već i za svaku osobu s mentalnom bolešću jer izolacija može samo pogoršati probleme;
  3. smatra da stroge mjere ograničenja kretanja imaju posebno negativan učinak na osobe s invaliditetom te da je potrebna veća fleksibilnost nadležnih tijela;
  4. oštro osuđuje svaku diskriminaciju osoba s intelektualnim poteškoćama prilikom liječenja; podsjeća na to da relevantne mjere koje su donijele države članice moraju biti u skladu s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom te osigurati jednak i nediskriminirajući pristup zdravstvenoj skrbi i socijalnim uslugama; naglašava da osobe s intelektualnim poteškoćama ili mentalnim bolestima zaslužuju jednako liječenje kao i sve druge osobe s bolešću COVID-19, uključujući intenzivnu medicinsku skrb;
  5. podsjeća na to da medicinske smjernice moraju biti nediskriminirajuće i da se njima moraju poštovati međunarodno pravo i postojeće etičke smjernice o skrbi u hitnim slučajevima, zdravstvenim krizama i prirodnim katastrofama;
  6. podsjeća na to da se tijekom faze zabrane kretanja osobama s intelektualnim poteškoćama moraju zajamčiti usluge podrške, osobna pomoć, fizička dostupnost i komunikacija i to primjenom inovativnih metoda pružanja zdravstvene skrbi;
  7. zahtijeva da se u svakoj državi članici prikupljaju podaci o liječenju osoba s intelektualnim poteškoćama u bolnicama i ustanovama te o njihovom korištenju usluga u zajednici, kao i o stopama smrtnosti osoba s invaliditetom kako bi se procijenilo primaju li odgovarajuću zaštitu, zdravstvenu skrb i potporu tijekom krize prouzročene bolešću COVID-19;
  8. ističe da mjere zabrane kretanja uvelike utječu na mentalno zdravlje osoba s

intelektualnim poteškoćama i njihove rodbine te da bi povezane mjere trebalo prilagoditi potrebama osoba s intelektualnim poteškoćama kako bi se osigurala njihova dobrobit i samostalan život;

9. ističe da svatko ima pravo na samostalan život te da ga se odmah, ispravno i u pristupačnom formatu informira o pandemiji i mjerama koje utječu na njega i njegovu obitelj; zahtijeva da sva komunikacija u području javnog zdravlja bude dostupna osobama s invaliditetom i da se pruža na jednostavnom jeziku, u različitim tradicionalnim i digitalnim formatima te na njihovim nacionalnim znakovnim jezicima;
10. smatra da je stanje prouzročeno bolešću COVID-19 poziv na buđenje s obzirom na pozornost koju ta zajednica prima; drži da im se pozornost mora posvetiti putem snažnih usluga javnog zdravlja; poziva na to da se razmotri njihovo jačanje financiranjem na razini EU-a, kada je to prikladno i moguće; naglašava važnost odgovarajućih zdravstvenih politika u državama članicama;
11. ističe važnost uklanjanja prepreka s kojima se suočavaju osobe s intelektualnim poteškoćama u pristupu zdravstvenim uslugama i higijenskim proizvodima, kao i važnost razmatranja razumnih mjera prilagodbe kako bi im se omogućio rad na daljinu;
12. naglašava da je pandemija prouzročena bolešću COVID-19 razotkrila velike nedostatke u sustavima potpore za niz ugroženih skupina u društvu; naglašava da bi ulaganje u postupni prijelaz s institucionalne skrbi na usluge u zajednici za osobe s intelektualnim poteškoćama trebalo biti prioritet; ističe da bi se ulagačkim sredstvima trebalo podupirati pružanje usluga podrške prilagođenih potrebama s obzirom na to da su mnogi pružatelji tih usluga pretrpjeli velike gubitke tijekom i nakon pandemije te postoji rizik da će biti zatvoreni na neodređeno vrijeme;
13. poziva Komisiju da poduzme daljnje korake za mobilizaciju ključnih ulaganja i resursa kako bi se zajamčio kontinuitet usluga skrbi i potpore, u skladu s načelima Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i europskog stupa socijalnih prava;
14. poziva Komisiju i države članice da osiguraju zajedničke protokole za moguće buduće rizične situacije ili humanitarna krizna stanja i prirodne katastrofe, na temelju iskustva stečenog tijekom krize prouzročene bolešću COVID-19, uključujući osiguravanje potrebne zaštitne opreme, informativnih materijala i osposobljavanja za zdravstvene i socijalne stručnjake te regulatorna tijela, pri čemu bi uvijek trebalo voditi računa o posebnim potrebama i okolnostima osoba s invaliditetom;
15. poziva Komisiju i države članice da se od samog početka savjetuju s osobama s invaliditetom i organizacijama koje ih predstavljaju te da ih uključe u donošenje mjera za odgovor na buduću krizu;
16. poziva Komisiju i države članice da prate jesu li zdravstvene i socijalne usluge održive i mogu li se prilagoditi novim oblicima pružanja usluga; poziva na promicanje istinske socijalne uključenosti pri dodjeli sredstava EU-a za te usluge, s naglaskom na uslugama koje nude život u zajednici, a ne institucionalizaciju; ističe da je važno zajamčiti da ne postoje financijske prepreke pristupu zdravstvenoj skrbi;
17. poziva Komisiju da predstavi sveobuhvatnu, ambicioznu i dugoročnu europsku strategiju za osobe s invaliditetom za razdoblje nakon 2020., u koju će se uključiti

iskustva stečena tijekom krize prouzročene bolešću COVID-19;

18. ističe da je pri razvoju resursa dostupnih učenicima s intelektualnim poteškoćama potrebno slijediti načela univerzalnog dizajna i da je pritom potrebno uzeti u obzir mogućnosti koje nude digitalne i inovativne tehnologije i aplikacije, te ponuditi aktivnosti učenja na daljinu;
19. podsjeća Komisiju na neiskorišteni potencijal digitalnih tehnologija i aplikacija u promicanju samostalnog života osoba s invaliditetom; poziva na bolju uporabu tih tehnologija i aplikacija u mogućim budućim rizičnim situacijama ili humanitarnim kriznim stanjima i prirodnim katastrofama; naglašava važnost dostupnosti otvorenih resursa za licenciranje na internetu i usavršavanje učitelja u korištenju informacijskih i komunikacijskih tehnologija;
20. poziva države članice da osobama s intelektualnim poteškoćama pruže psihološku potporu kako bi se ublažio učinak mjera zabrane kretanja;
21. poziva države članice da osobama s intelektualnim poteškoćama osiguraju pravni lijek te da posebnu pozornost posvete proaktivnom utvrđivanju slučajeva u kojima osobe s intelektualnim poteškoćama koje nemaju poslovnu sposobnost nemaju pristup ili nemaju dostatan pristup svojem zakonskom skrbniku kako bi ostvarile svoja prava;
22. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Europskoj komisiji te vladama i parlamentima država članica.

